

Fundació "la Caixa"

Guia *Espais de Creixement* 3-6

AUTORIA

Grups d'investigació GREDA i PSITIC de la Universitat Ramon Llull de Barcelona.

Àngels Geis (coord.), Eva Rodríguez i Pía Domènech.

Han participat en aquest treball els membres de l'equip de la Direcció Científica del programa CaixaProinfància: Núria Alsina, Irene Cussó, César González, Paco López, Maria Vilàs i Jordi Riera.

DISSENY GRÀFIC

walabi.net

TRADUCCIÓ

Caplletra SL

IMPRESSIÓ

Milimetrica

© de l'edició, Fundació "la Caixa", 2025

Av. Diagonal, 621 - 08028 Barcelona

DL B 18534-2025

La *Guia Espais de Creixement 3-6*, d'Àngels Geis (coord.), Eva Rodríguez, Pía Domènech, Jordi Riera, Núria Alsina, Irene Cussó, César González, Paco López i Maria Vilàs, té llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 International License.

Índex

1. Què és el servei Espais de Creixement 3-6 de CaixaProinfància?	7	Annex I. Avaluació	69
1.1. COM S’HA ELABORAT LA GUIA I QUINA ESTRUCTURA TÉ?	10	Annex II. Propostes i programacions	79
2. Quina és la finalitat i els objectius del servei?	13	Annex III. Continguts dels tallers familiars	85
3. A qui va dirigit el servei Espais de Creixement 3-6?	17	Annex IV. Guia d’espais i materials per al servei Espais de Creixement 3-6	89
4. Qui ofereix el servei Espais de Creixement 3-6?	21		
5. Fonamentació pedagògica	25		
5.1. L’ETAPA DE 3 A 6 ANYS I EL DESENVOLUPAMENT INTEGRAL	27		
5.2. A QUÈ ENS REFERIM QUAN PARLEM DE JOC?	28		
6. Procediment general i organització del servei	31		
6.1. ORGANITZACIÓ DEL SERVEI	33		
7. Propostes i organització de les activitats	37		
7.1. ACTIVITATS AMB ELS INFANTS	41		
7.1.1. Objectius centrats en els infants	41		
7.1.2. Organització de les propostes	43		
7.2. ACTIVITATS AMB I PER A LES FAMÍLIES	49		
7.2.1. Objectius centrats en la família	49		
7.2.2. Activitats i sortides familiars	49		
7.2.3. Tallers per a les famílies	50		
8. Quin és el perfil de la persona professional del servei?	53		
8.1. COMPETÈNCIES I ACCIONS QUE S’HAN DE DESENVOLUPAR	55		
8.2. PERFIL I DEDICACIÓ PROFESSIONAL	57		
8.3. FORMACIÓ CONTINUADA I COORDINACIÓ	58		
9. Com s’avalua el servei?	61		
10. Bibliografia	65		

1.

Què és el servei
Espais de
Creixement 3-6 de
CaixaProinfància?

Dins del **programa CaixaProinfància de la Fundació "la Caixa"** s'ofereix aquest servei d'acció socioeducativa per a famílies amb fills i filles d'entre 3 i 6 anys que viuen en situació de vulnerabilitat a causa de la pobresa als territoris on s'implementa el programa.

El servei Espais de Creixement 3-6, connectat en xarxa territorial en el marc del model CaixaProinfància, es crea per impulsar l'atenció a la infància de 3 a 6 anys. La proposta parteix del reconeixement de l'oci i el temps lliure com un dret fonamental per al desenvolupament integral de la infància. No es tracta només d'un complement de l'educació formal, sinó d'un pilar essencial per al creixement personal, social i emocional dels infants dirigit a potenciar la qualitat de les seves interaccions i enfortir el seu capital social (Longás *et al.*, 2017).

Aquest servei dona continuïtat al servei de CaixaProinfància de la Fundació "la Caixa", anomenat Espais Familiars 0-3, que ofereix un acompanyament socioeducatiu personalitzat a famílies amb fills i filles d'entre 0 i 3 anys en situació de vulnerabilitat a causa de la pobresa als territoris on s'implementa.

Donar continuïtat als Espais Familiars 0-3 representa, d'una banda, centrar-se en la importància d'abordar de manera integral tota l'etapa de desenvolupament infantil de 0 a 6 anys i, d'altra banda, subratllar la necessitat de planificar i organitzar un model socioeducatiu de 0-6 des d'una perspectiva territorial i amb una mirada de continuïtat i coordinació entre els diferents recursos i serveis de l'entorn.

En un context en què les relacions amb la família, les amistats, l'escola, els espais culturals i els serveis esportius i de temps lliure són claus per al desenvolupament de la infància, els Espais de Creixement 3-6 de CaixaProinfància s'erigeixen com un entorn privilegiat per a l'aprenentatge i la recreació.

L'objectiu és fomentar valors essencials, promoure hàbits de vida saludable i potenciar el desenvolupament personal a través del joc i el lleure. Perquè és mitjançant activitats lúdiques i pedagògiques que es reforça l'autoestima, s'impulsa la socialització i s'estimula el descobriment de les pròpies capacitats, de manera que s'enforteix així un creixement harmònic i equilibrat (Smith, 2010). A més, aquest objectiu s'ha de dur a terme en corresponsabilitat amb les famílies i altres agents educatius de referència. Es crea així una xarxa de suport que reforça el benestar infantil i estableix les bases per a una educació inclusiva i de qualitat (Amado *et al.*, 2023). Tots els objectius estan plenament alineats amb la Recomanació (UE) 2021/1004 del Consell de 14 de juny de 2021 per a la qual s'estableix una Garantia Infantil Europea (GIE). El servei Espais de Creixement 3-6 suma esforços per trencar el cicle de la pobresa infantil i garantir l'accés de tots els infants que estan en risc de pobresa o exclusió social a un espai educatiu i de cura infantil, com també a activitats extraescolars, tenint en compte les diferents realitats, trajectòries i contextos familiars, socials i culturals que tenen lloc al llarg de la infància.

El servei ofereix, mitjançant un enfocament integral, un espai segur i enriquidor en el qual les nenes i els nens poden explorar, aprendre i créixer ampliant les seves experiències més enllà de l'àmbit escolar per enfortir el seu desenvolupament personal i social.

Sabent que des de les primeres edats els infants són portadors de capacitats i de diferents talents i llenguatges expressius, el servei Espais de Creixement 3-6 ofereix la possibilitat de gaudir d'un lleure lúdic i culturalment enriquidor, propòsit que s'emmarca en el programa CaixaProinfància. Més en concret, el servei Espais de Creixement 3-6 s'orienta seguint els criteris i les particularitats que descrivim a continuació:

- Es tracta d'un espai-temps social que contribueix al **desenvolupament integral dels infants a través del joc** i al foment de les seves capacitats, potencialitats i talents mitjançant activitats educatives que es duen a terme en horari no es-

colar. L'objectiu és educar en valors, desenvolupar habilitats socials i fomentar hàbits de vida saludable en els infants i les seves famílies en el temps lliure, i desplegar les seves potencialitats, l'autoestima i la socialització. És clau fer-ho en aquesta etapa perquè és en aquest moment que s'estableixen les bases per a la construcció de la identitat personal, l'enfortiment de l'autoestima i l'adquisició d'habilitats socials fonamentals.

- Té un **caràcter complementari** respecte d'altres agents educatius i socials, com l'escola. El pla de treball amb els infants, i també amb les famílies, s'organitza en funció del calendari setmanal i inclou activitats recreatives i de lleure amb el propòsit d'enriquir o complementar el procés educatiu escolar. No obstant això, en alguns casos, aquest caràcter complementari es refereix a l'educació rebuda a casa, ja que un petit percentatge d'infants no van a l'escola infantil perquè no és una etapa obligatòria.
- S'implementa a través d'una de les entitats socials de la **xarxa Caixaproinfància**.
- El programa d'activitats s'ofereix amb una **dimensió integradora** i contribueix a la **conciliació laboral familiar**. Es reconeix que moltes d'aquestes propostes es poden desenvolupar en el marc de programes oberts a tota la comunitat, cosa que afavoreix la convivència i l'aprenentatge en contextos diversos. En aquest sentit, és desitjable que l'atenció a les famílies en risc d'exclusió social es dugui a terme en entorns inclusius, diversos i accessibles per a totes les persones.

En darrer lloc s'explica el procés d'avaluació, incloent-hi els criteris i els instruments utilitzats per mesurar-ne l'efectivitat, i s'exposa el seguiment i l'acompanyament del servei per garantir-ne la qualitat i la sostenibilitat (capítol 9). El document conclou amb la bibliografia utilitzada i amb annexos que complementen la informació presentada.

1.1. Com s'ha elaborat la guia i quina estructura té?

Aquesta guia s'ha elaborat mitjançant un procés col·laboratiu que integra l'experiència acumulada de les entitats i de l'equip de CaixaProinfància; l'anàlisi de diverses fonts, incloent-hi el coneixement científic generat a partir de l'estudi de literatura especialitzada (anuaris, informes, estudis), i les aportacions recollides en jornades professionals, entrevistes i visites a entitats que duen a terme activitats i serveis en aquesta etapa. L'autoria d'aquesta guia correspon a l'equip de la Direcció Científica del programa CaixaProinfància, que ha coordinat i sintetitzat aquest treball col·lectiu.

Aquest enfocament multidisciplinari i participatiu ha permès consolidar una eina robusta i actualitzada que recull i sintetitza un model d'atenció en l'oci i el temps lliure en l'etapa 3-6 en contextos de vulnerabilitat social. Per a l'anàlisi de situació i la recollida de dades es van utilitzar qüestionaris, entrevistes i visites presencials en un procés que va permetre identificar les necessitats principals, contrastar enfocaments metodològics, validar estratègies d'intervenció i enriquir el model d'atenció proposat per garantir-ne la pertinència i l'adequació a la realitat de la infància en l'àmbit de l'oci i el temps lliure.

La guia s'estructura de manera lògica i detallada per proporcionar una visió completa del servei Espais de Creixement 3-6. Per establir el context general, comença presentant-ne la finalitat i els objectius (capítol 2), i més endavant defineix la població diana a la qual va dirigit (capítol 3), l'organització responsable d'implementar-lo (capítol 4) i la seva fonamentació pedagògica (capítol 5).

Tot seguit, es detallen el procediment general i l'organització del servei (capítol 6), com també les activitats dissenyades per assolir els objectius d'aprenentatge establerts (capítol 7), i es descriu el perfil de l'equip professional implicat (capítol 8).

2.

Quina és la
finalitat i els
objectius del
servei?

La finalitat dels serveis d'oci i temps lliure que promou CaixaProinfància és oferir als infants del programa l'oportunitat de gaudir de propostes de lleure educatiu i al mateix temps proporcionar-los beneficis personals i educatius.

El servei Espais de Creixement 3-6 de CaixaProinfància té com a **objectiu general facilitar el desenvolupament integral dels infants de 3 a 6 anys en situació de vulnerabilitat potenciant les seves habilitats cognitives, emocionals i socials, i enfortint els vincles parentals a través d'activitats de lleure educatiu**. Aquest suport, de caràcter lúdic i cultural, es materialitza a través de propostes educatives dissenyades per potenciar les capacitats expressives i relacionals en aquesta etapa de creixement. Al mateix temps, vol estrènyer la connexió entre les experiències culturals i les vivències de cada família amb les de la comunitat per promoure un sentit de pertinença i enriquiment mutu. Aquestes accions han de contribuir a reduir les desigualtats en l'accés a diferents expressions culturals, les quals constitueixen una font essencial i irremplaçable per al desenvolupament intel·lectual.

En conseqüència, es plantegen els **objectius específics** següents del servei Espais de Creixement 3-6:

OBJECTIUS CENTRATS EN ELS INFANTS

- **Promoure l'aprenentatge, la convivència i les habilitats socials i comunicatives a través del joc.** Utilitzar el joc com a eina pedagògica principal per estimular el desenvolupament cognitiu, social i emocional facilitant aprenentatges significatius, creant espais on els infants aprenguin a compartir, col·laborar i resoldre conflictes de manera respectuosa i harmoniosa, i també oferint propostes que desenvolupin la curiositat, l'exploració i la capacitat de resoldre problemes a través d'experiències sensorials, manipulatives i simbòliques per potenciar el raonament i la creativitat.
- **Fomentar el benestar.** Oferir i garantir un entorn segur i de confiança en el qual els infants puguin desenvolupar la seva capacitat per reconèixer, acceptar i gestionar les seves emocions de manera progressiva.
- **Fomentar l'interès per la literatura i les expressions artístiques.** Despertar la imaginació i el gaudi de la lectura mitjançant la narració de contes, històries i relats, i promoure el desenvolupament del llenguatge oral i l'acostament a l'art a partir de propostes que han d'enfortir la comunicació i el desenvolupament del llenguatge i altres llenguatges expressius (moviment i dansa, arts plàstiques, música...).

OBJECTIUS CENTRATS EN LA FAMÍLIA

- **Enfortir els vincles familiars.** Afavorir interaccions significatives entre pares, mares, fills i filles per reforçar els llaços afectius, promoure un entorn familiar saludable i impulsar el valor del lleure compartit com una necessitat fonamental en la infància.
- **Promoure la parentalitat positiva.** Proporcionar eines i recursos pràctics a les famílies per afavorir les seves habilitats de comunicació, gestió emocional i acompanyament educatiu, fomentant d'aquesta manera una criança basada en el respecte, l'empatia i l'autonomia infantil.

3.

A qui es dirigeix
el servei Espais de
Creixement 3-6?

El servei Espais de Creixement 3-6 està dirigit a famílies amb infants en l'etapa de 3 a 6 anys que participen en el programa CaixaProinfància (vegeu l'apartat 6). De manera particular, el servei s'orienta a infants les famílies dels quals tenen un pla de treball dins de CaixaProinfància, i molt especialment les que han participat anteriorment en el programa Espais Familiars 0-3.

4.

Qui ofereix el
servei Espais de
Creixement 3-6?

El servei Espais de Creixement 3-6 es configura com un recurs de la xarxa de CaixaProinfància, de manera que estén la cartera de serveis i ajuts que desplega el programa al servei de la infància entre 3 i 6 anys que pertany a la xarxa, independentment de l'adscripció de la família a una entitat o altra referent de l'acció social del programa (vegeu l'apartat 6).

El servei s'implementa a les xarxes que tenen un acord validat per CaixaProinfància i conforme als criteris següents:

- Que l'entitat que ofereix el servei tingui experiència d'intervenció socioeducativa en l'etapa de 3 a 6 anys.
- Que l'entitat prestadora disposi d'espais adequats i estables per atendre els infants de 3 a 6 anys segons els requeriments descrits en aquesta guia.
- Que la xarxa garanteixi el nombre suficient d'infants per poder desenvolupar les activitats del servei.

5.

Fonamentació pedagògica

5.1. L'etapa de 3 a 6 anys i el desenvolupament integral

La franja d'edat compresa entre els 3 i 6 anys representa un període crucial per al desenvolupament integral de la infància. Durant aquesta etapa s'estableixen les bases per a la construcció de la identitat personal, l'enfortiment de l'autoestima i l'adquisició d'habilitats socials fonamentals. És essencial, per tant, **fomentar la curiositat, la creativitat i les competències emocionals**, aspectes que incideixen directament en la capacitat d'enfrontar amb èxit els desafiaments educatius i socials.

Aquesta etapa també constitueix una oportunitat estratègica per a una intervenció preventiva que promogui un desenvolupament equilibrat que contribueixi a reduir desigualtats i a fomentar la inclusió social des dels primers anys de l'aprenentatge (Heckman, 2006). En aquest sentit, és imprescindible implementar un enfocament socioeducatiu específic i integral que reforci **l'atenció emocional, l'aprenentatge basat en el joc i l'acompanyament a les famílies**.

La qualitat del desenvolupament integral de la infància és el resultat de les interaccions que les nenes i els nens estableixen amb el seu entorn i amb la multiplicitat de persones amb les quals conviuen quotidianament des del naixement. La família, les amistats, el veïnat, l'escola, els espais culturals, els serveis esportius i de lleure, entre d'altres, són actors socials amb funcions educatives. Per bé que tenen característiques i rols diferents, tots exerceixen un paper rellevant en el procés educatiu de la infància. L'impacte que tenen es potencia quan les relacions entre ells són sinèrgiques, és a dir, quan es coordinen i col·laboren en la consecució d'objectius compartits, superant models de simple complementarietat —en què cada agent compleix una funció aïllada— i evitant dinàmiques d'oposició o interferència que poden generar conflictes i limitar l'impacte educatiu global.

De la mateixa manera, tot i que les situacions educatives poden variar des de les més explícites, intencionals i estructurades fins a les més implícites, no intencionals i difuses, totes tenen un **impacte significatiu en el desenvolupament infantil**. La rellevància d'aquestes experiències no depèn tan sols del grau d'estructuració que tinguin, sinó dels efectes que generen en la formació dels infants. S'ha demostrat que tant la família com l'entorn comunitari poden exercir una influència educativa més gran que l'escola en determinats contextos.

L'educació exerceix des de la primera infància un rol crucial en la construcció de la personalitat dins d'un context històric, cultural i social específic (Bueno, 2024). En aquest procés són fonamentals no solament els coneixements adquirits, sinó també **les experiències viscudes i l'estat emocional amb el qual s'aprèn**, que faciliten l'aprenentatge i l'adquisició d'habilitats, valors, creences i hàbits. Per assolir aquests propòsits és essencial oferir a la infància oportunitats i entorns que afavoreixin el seu benestar i el seu aprenentatge, i que permetin el desenvolupament correcte dels seus talents inherents. Això implica dissenyar experiències que els permetin reflexionar, gestionar les seves emocions i prendre decisions de manera autònoma.

El servei Espais de Creixement 3-6 sorgeix com un suport fonamental a l'educació en aquestes primeres edats. Així doncs, ateses les desigualtats socials i les diferències en les oportunitats d'educar-se en entorns afavoridors de bones experiències educatives, s'ofereix un programa que posa l'accent en l'oferta d'experiències educatives que incideixin de manera molt específica en el desenvolupament de la curiositat, la creativitat, la capacitat comunicativa i la competència emocional, bases fonamentals per assolir un desenvolupament holístic. La finalitat del servei s'allunya del simple espai d'entreteniment. Tal com hem indicat en el capítol anterior, els Espais de Creixement 3-6 han d'oferir als infants les oportunitats de creixement que no tenen al seu abast, oportunitats que s'ofereixen a través del joc i el lleure educatiu (dret reconegut a l'article 31 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant).

La creació d'aquestes experiències vitals exigeix que els professionals del servei segueixin un procés de disseny i planificació molt rigorosos. Requereix també una avaluació que consti d'indicadors que permetin tenir evidències per avaluar el procés de treball, i els resultats i l'impacte a mitjà termini.

5.2. A què ens referim quan parlem de *joc*?

El joc lliure és la font principal d'aprenentatge en la infància. S'ha escrit molta literatura que analitza els beneficis del joc a les diferents edats i podem afirmar que l'activitat lúdica incrementa la sensació de benestar, en especial el joc lliure, és a dir, quan l'activitat es duu a terme sense la interferència de l'adult, cosa que possibilita el desenvolupament del control intern (quan aprenem que podem resoldre problemes de manera autònoma). Aquest benestar fa possible que sorgeixin l'interès, la motivació, el diàleg i la satisfacció per la tasca feta. Per contra, quan tot està excessivament planificat creix la idea del control extern o la tendència a creure que el que vivim està fora del nostre control, la qual cosa és font d'estrès. És òptim, doncs, facilitar als infants espais de joc lliure en la mateixa proporció que les propostes de joc dirigides o planificades.

Bueno (2024) afirma que, com més oportunitats de **joc lliure** s'ofereixen, més facilitat hi ha, en edat adulta, de gestionar situacions d'estrès i, en conseqüència, menys predisposició a desenvolupar ansietat, angoixa i trastorns de depressió. Les propostes de joc lliure s'han de succeir amb periodicitat, s'han de desenvolupar en espais ben pensats (a l'interior i a l'exterior), han de ser rics en materials que suscitin la curiositat i la creativitat, i que puguin oferir un cert risc, però no perill (troncs on enfilarse, construccions amb materials d'ús quotidià). És fonamental que hi hagi una persona adulta que observi, però que no hi interfereixi, i que de manera permanent faci un ajust a l'evolució del grup. No podem oferir els mateixos materials de joc tot el curs.

Com a complement del joc lliure s'han d'establir propostes de **joc guiat** en les quals les persones adultes responsables del grup preparen activitats perquè els infants les duguin a terme. En aquesta etapa, s'han de prioritzar propostes de caràcter cooperatiu, com ara jocs de taula, activitats artístiques (dansa, arts plàstiques, etc.) i moments dedicats a la literatura. Aquest tipus de dinàmiques permeten, al mateix temps que s'aprèn, col·laborar, seguir consignes, superar límits i repetir les activitats incorporant-hi aprenentatges previs (per exemple, aprendre a jugar a un joc de taula). Les estratègies implementades en aquest tipus de joc afavoreixen el desenvolupament de conductes adaptatives davant de diverses situacions de l'entorn. En definitiva, a través del joc guiat s'aprenen comportaments bàsics necessaris en la vida adulta.

En els dos tipus de joc es generen sensacions de recompensa que impliquen la producció de neurotransmissors com la dopamina, estretament relacionada amb la motivació, l'optimisme i la sensació de plaer. A més, a l'etapa de 3 a 6 anys, el joc reforça la curiositat, la motivació i el desig d'explorar, de manera que es promou la flexibilitat en els processos mentals. Aquesta flexibilitat, al seu torn, permet una millor adaptació a l'entorn en què vivim.

6.

Procediment
general i
organització
del servei

Espais de Creixement 3-6 és un servei del programa CaixaProinfància, de manera que els participants en el servei són els infants de 3 a 6 anys i les seves famílies de la xarxa CaixaProinfància.

Espais de Creixement 3-6 es desenvolupa com un servei vinculat al pla de treball de la unitat familiar. Un cop fet el diagnòstic social de la família per part de l'**entitat referent** de la xarxa, es formalitza amb la família el pla de treball familiar i els compromisos de participació. El contingut del pla de treball familiar s'articula a l'entorn de les diferents accions socioeducatives que ofereix CaixaProinfància (serveis), segons les necessitats detectades en la unitat familiar. És a partir d'aquí que s'inicia la participació en els diversos serveis socioeducatius de CaixaProinfància, segons l'assignació d'objectius generals que la persona referent de l'acció social estableixi amb la família en el pla de treball. Quan la persona referent assigni l'objectiu general de «Facilitar el desenvolupament integral de la infància de 3 a 6 anys, potenciant-ne les habilitats cognitives, emocionals i socials, i enfortint els vincles parentals a través de activitats de lleure educatiu», es prestarà el servei Espais de Creixement 3-6. A partir d'aquest moment, és l'entitat prestadora de la xarxa que ofereix el servei qui ha d'establir els objectius específics que cal treballar amb cada nen o nena i la seva família.

La figura de referència per al desenvolupament del servei és l'entitat prestadora d'Espais de Creixement 3-6 (vegeu-ne el perfil a l'apartat 8). Aquesta entitat és la responsable de desplegar les activitats del servei, fer-ne el seguiment i avaluar-ne els assoliments, segons els criteris i els registres que s'estableixin. En tots els casos, la coordinació de l'acció social a l'entorn de la família correspon a la seva persona referent. La gestió i el registre del pla de treball familiar són responsabilitat de l'entitat referent de acció social de la xarxa. Cal una bona coordinació entre la prestadora del servei i la persona referent de la xarxa durant la intervenció per fer un seguiment i una avaluació adequats dels casos, traspasar informació rellevant per al desenvolupament del servei i gestionar possibles incidències. S'han de planificar com a mínim dues reunions de seguiment i avaluació per curs dedicades a compartir el diagnòstic i l'evolució de cada infant i la seva família en el marc del pla de treball familiar, i a valorar també la continuïtat o la finalització de la participació en el servei al final del curs.

Finalment, és important que a través del treball en xarxa es puguin identificar els recursos comunitaris normalitzats per a les famílies amb infants en aquesta franja d'edat al territori concret per afavorir la inclusió social de les famílies a mitjà i llarg termini.

6.1. Organització del servei

Específicament, l'**organització del servei** ha de preveure diversos aspectes fonamentals per garantir-ne el funcionament correcte i la qualitat de l'atenció oferta:

- **Horari i freqüència.** El servei consta de 6 hores d'intervenció per a cada grup:
 - **2 sessions setmanals per grup, de 2 hores cadascuna.** Aquesta organització garanteix una atenció mínima de 4 hores setmanals per infant.
 - **1 sessió setmanal de 2 hores amb les famílies** (sense els infants).
 - **1 sessió mensual conjunta de famílies amb els infants.** Aquesta sessió substitueix una sessió amb les famílies.

El servei té una durada de 36 setmanes (9 mesos), d'octubre a juny, de manera que es garanteix la continuïtat en la intervenció i l'acompanyament dels infants i les seves famílies.

- **Agrupació dels infants.** Cada grup hauria d'estar format per 10 infants, cosa que garanteix un acompanyament adequat en el seu desenvolupament comunicatiu, cognitiu, social i emocional. Així mateix, se suggereix la formació de grups multinivell amb nenes i nens de 3, 4 i 5 anys, ja que aquesta modalitat afavoreix el modelat lingüístic per part del més grans i promou aprenentatges basats en l'ajuda mútua i l'autoregulació del temps.

No obstant això, si un centre considera més adequat organitzar un grup exclusiu per infants de 3 anys i un altre per als de 4 i 5 anys, o qualsevol altre tipus d'agrupament, ho pot fer sempre que justifiqui la seva decisió en funció de les característiques i les necessitats del context.

A més, s'ha de valorar la possibilitat d'incorporar espais de caràcter intergeneracional, ja que la relació amb persones de diferents edats afavoreix el desenvolupament d'habilitats socials i enforteix la dimensió comunitària de les propostes de lleure.

7.

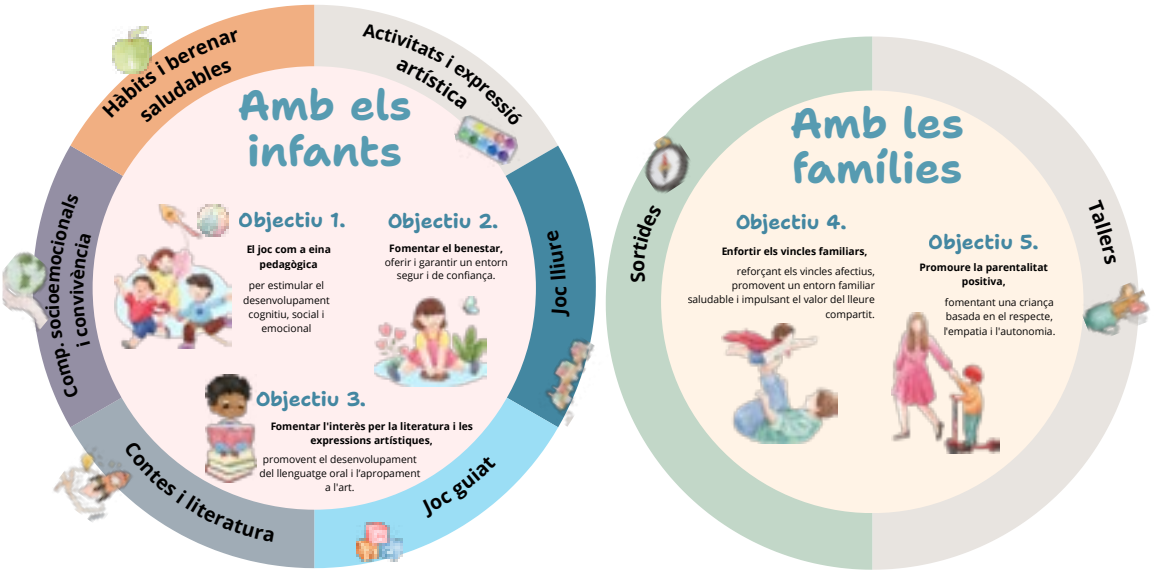
Propostes i
organització
de les activitats

En aquest apartat desenvolupem les bases per a les propostes que s'han d'oferir als infants, com també les propostes pensades per treballar amb les famílies.

Com ja hem indicat més amunt, el servei Espais de Creixement 3-6 s'ha de consolidar com un entorn que no tan sols respecta i garanteix el dret al joc i a l'entreteniment, sinó que també fomenta la participació en la vida cultural i artística de manera que contribueix activament a l'equitat, el desenvolupament i la inclusió de la infància.

Figura 1. Objectius i accions del servei

Font: Elaboració pròpia.

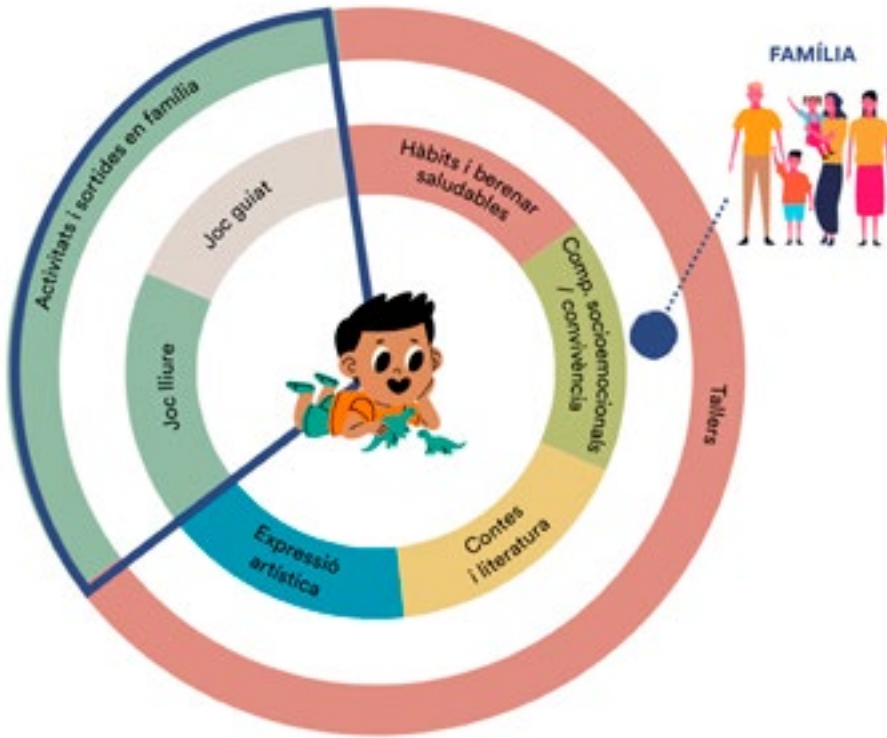
Des d'aquesta perspectiva, les propostes d'oci i temps lliure **han de complir les premisses següents:**

- 1. Han de partir dels interessos de la infància.** Les activitats no tenen un valor intrínsec, sinó que adquireixen significat en la mesura que connecten amb les necessitats i els interessos dels participants, els quals han de ser reconeguts com a subjectes actius capaços d'escollir. Cal, doncs, que les persones adultes responsables d'organitzar els espais i plantejar les propostes ho facin a partir de la detecció prèvia de necessitats i l'observació del grup. Així mateix, totes les propostes han de reconèixer la necessitat de la infància de connectar amb els altres, de preguntar-se sobre el que passa al seu entorn i entendre-ho, i d'adquirir estratègies comunicatives.
- 2. Han de despertar l'interès per explorar nous escenaris.** Sense contradir el punt anterior, és fonamental que les activitats generin curiositat i motivin els nens i nenes a descobrir realitats desconegudes. Encara que la persona al càrrec no ha d'imposar decisions, sí que ha d'incentivar l'exploració i el desig de conèixer altres experiències.
- 3. En totes les propostes cal preveure el treball de competències socioemocionals, valors per a la convivència i sentit de comunitat i pertinença.** És essencial que les activitats promoguin relacions significatives en què els infants se sentin acollits, reconeguts i valorats. No podem oblidar que es tracta d'oferir una vivència relacional que aquests nens i nenes no tenen habitualment al seu entorn.

4. Han de tenir un impacte positiu en l'entorn. És recomanable que les activitats impliquin accions que contribueixin al benestar del barri i de les persones que hi viuen, per tal de promoure una connexió real amb la comunitat. També cal fomentar la participació en la vida cultural i artística de l'entorn pròxim.
5. Cal reconèixer i valorar la diversitat cultural dels infants incorporant en les propostes les seves llengües, orígens i referents culturals. Les activitats que s'ofereixen han de permetre que els infants se sentin reconeguts i valorats en la seva identitat cultural. Això implica incloure-hi elements que reflecteixin les seves llengües, els seus costums i les seves formes d'expressió per tal de promoure una convivència rica en diversitat.

Figura 2. Els infants, centre d'interès de les accions i les propostes que s'ofereixen al servei Espais de Creixement 3-6

Font: Elaboració pròpia.

A continuació, en els subapartats següents, desenvolupem les propostes dirigides directament als infants i les propostes dirigides a les famílies. Amb la intenció d'abordar els tres primers objectius, es plantegen activitats de joc lliure i joc guiat, activitats d'expressió artística, contes i literatura, i foment d'hàbits i berenar saludable, tot això treballant les competències socioemocionals i a través de valors de convivència. Per abordar els objectius relacionats amb la família, es proposen tallers i sortides o activitats específiques amb els nens i nenes. Aquestes últimes accions es plantegen com un espai compartit entre els infants i la família.

7.1. Activitats amb els infants

En aquest apartat es concreten els objectius d'aprenentatge dels infants que assisteixen al servei Espais de Creixement 3-6, les propostes que s'han de desenvolupar i com s'organitzen aquestes propostes.

7.1.1. OBJECTIUS CENTRATS EN ELS INFANTS

Els objectius generals del servei descrits a l'apartat 2 són comuns per a totes les edats dins del programa. En aquest subapartat concretem cadascun dels objectius amb els seus criteris d'avaluació específics, els quals han de servir per ajustar les observacions segons l'etapa de desenvolupament de cada grup.¹

Les propostes desenvolupades al servei Espais de Creixement 3-6 han de partir dels objectius i dels criteris d'avaluació que es presenten a continuació, que han de servir com a marc de referència fonamental. Si bé aquests objectius es poden ampliar per enriquir l'experiència educativa, no s'han de reduir, ni modificar ni ometre per tal de garantir la implementació correcta del programa i la coherència de la seva aplicació.

Promoure l'aprenentatge, la convivència i les habilitats socials i comunicatives a través del joc. Utilitzar el joc com a eina pedagògica principal per estimular el desenvolupament cognitiu, social i emocional facilitant aprenentatges significatius, creant espais on els nens i nenes aprenuin a compartir, col·laborar i resoldre conflictes de manera respectuosa i harmoniosa, i oferint propostes que desenvolupin la curiositat, l'exploració i la capacitat de resoldre problemes a través d'experiències sensorials, manipulatives i simbòliques que potenciïn el raonament i la creativitat.

Taula 1. Objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació (infants)

Font: Elaboració pròpia.

Objectiu d'aprenentatge dels infants (OA) <i>Els nens i nenes han de ser capaços de...</i>	Criteris d'avaluació (CA) <i>Sabem que els nens i nenes asoleixen l'objectiu perquè poden...</i>
Participar en les propostes lúdiques amb una actitud de curiositat, creativitat i respecte per refermar les habilitats socials i comunicatives, i la convivència.	Fer preguntes relacionades amb les propostes i els interessos propis en els moments de joc o tertúlia de grup o amb els adults. Jugar de manera activa elaborant creacions pròpies en els moments de joc lliure o de creacions artístiques. Respectar les normes de joc en els moments de joc cooperatiu.
Jugar de manera lliure amb els materials que es tenen a l'abast, creant situacions de joc simbòlic, de rol o cooperatiu.	Utilitzar diferents propostes de materials per elaborar diverses propostes de joc simbòlic incorporant-hi diferents companys segons l'edat. Participar en les propostes de joc que ofereixen els adults o altres infants acceptant-ne les regles i mostrant respecte als companys.

¹ Cada criteri d'avaluació és orientatiu i, per bé que se n'ha fet una redacció inclusiva, cal preveure la diversitat en els diferents processos d'adquisició i desenvolupament de cadascun dels objectius.

Fomentar el benestar. Oferir i garantir un entorn segur i de confiança en què els infants puguin desenvolupar la seva capacitat per reconèixer, acceptar i gestionar les seves emocions de manera progressiva.

Taula 2. Objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació (infants)

Font: Elaboració pròpia.

Objectiu d'aprenentatge dels infants (OA) <i>Els nens i nens han de ser capaços de...</i>	Criteris d'avaluació (CA) <i>Sabem que els nens i nenes aconsegueixen l'objectiu perquè poden...</i>
Desenvolupar hàbits d'higiene i ordre per poder contribuir a generar un ambient saludable, de benestar i de convivència.	Participar en les situacions i els moments d'higiene i a l'hora d'endreçar amb respecte pels altres i també pels materials i l'entorn.
	Reconèixer les diferents accions que cal dur a terme per afavorir els hàbits saludables en els moments que calgui.
	Seguir els ritmes i les consignes de convivència que afavoreixen el benestar del grup.

Fomentar l'interès per la literatura i les expressions artístiques. Despertar la imaginació i el gaudi de la lectura per mitjà de la narració de contes, històries i relats, i promoure el desenvolupament del llenguatge oral i l'aproximació a l'art a partir de propostes que han d'enfortir la comunicació i el desenvolupament del llenguatge oral i altres llenguatges expressius (moviment i dansa, arts plàstiques, música). Bueno (2024) ens recorda que «la ciència ens permet conèixer el món; la filosofia, humanitzar-lo, i les arts, comprendre'l».

Taula 3. Objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació (infants)

Font: Elaboració pròpia.

Objectiu d'aprenentatge dels infants (OA) <i>Els nens i nenes han de ser capaços de...</i>	Criteris d'avaluació (CA) <i>Sabem que els nens i nenes aconsegueixen l'objectiu perquè poden...</i>
Expressar les opinions, els sentiments i les emocions derivats de l'escolta de les històries i els contes que es llegeixen i s'expliquen a les sessions per enriquir d'aquesta manera l'expressió oral.	Comunicar les pròpies opinions i sentiments a través del llenguatge oral.
Imaginar les pròpies històries i expressar-les a través de diferents llenguatges artístics explorant diverses tècniques i llenguatges expressius per mitjà del moviment, la música o les arts plàstiques per enriquir les possibilitats expressives.	Comunicar les pròpies opinions i sentiments a través del llenguatge plàstic.
	Utilitzar diferents tècniques artístiques per expressar les pròpies opinions en el marc de les propostes artístiques.
	Mostrar interès en els moments de lectura d'altres i en els d'escolta d'històries i contes.
	Participar en les propostes creatives aportant-hi la pròpia opinió i ampliant les pròpies possibilitats expressives.

A l'annex I oferim un exemple de plantilla per al seguiment de l'aprenentatge dels infants.

7.1.2. ORGANITZACIÓ DE LES PROPOSTES

Segons els objectius indicats més amunt, es promouen **propostes que afavoreixin l'expressió artística, la comunicació i la convivència** entre els infants, i que potenciïn la seva creativitat i les seves habilitats socials en un entorn lúdic i participatiu. A més, es programen activitats que facilitin l'accés i l'exploració de diferents **ofertes culturals, recreatives i de contacte amb la natura**, sigui a l'entorn proper del barri o bé en sortides puntuals a espais naturals.

Seria una contradicció que l'activitat d'oci i temps lliure fos viscuda per les persones protagonistes com una prolongació de les obligacions de la jornada. En aquest sentit, el servei pot contribuir notablement a fomentar la idea de participació que es recull de manera explícita a la Convenció dels Drets de la Infància.

El **disseny de l'estructura i les propostes** de cada sessió té com a objectiu brindar un entorn enriquidor per als nens i nenes que integri moments de cura, exploració i aprenentatge. Per això, cada sessió segueix un esquema consistent que prioritza el seu benestar. A continuació presentem una distribució orientativa del temps i el tipus d'activitats previstes per a les dues sessions setmanals de dues hores cadascuna:

Figura 3. Estructura de les sessions

Font: Elaboració pròpia.

1. Rebuda, hàbits i berenar saludable. Cada sessió comença amb l'acollida del grup i un moment per a l'alimentació conscient i equilibrada en què es fomenten hàbits saludables i d'higiene, i es crea un ambient acollidor que facilita la transició cap a les activitats. En aquest moment, la persona educadora acull els infants, els facilita la transició entre la sortida de l'escola i l'arribada al centre, i els anima que siguin ells mateixos els qui organitzin l'espai del berenar (netejar la taula, posar les cadires, repartir gerres d'aigua o el berenar, desparar després...).

Per afavorir una bona trobada i acollida recomanem que la persona educadora s'assegui a berenar amb ells, que participi en les seves converses i que aprofiti aquest moment i aquest espai per recordar si falta algú, per explicar quina proposta té preparada i per comentar anècdotes que aporten els infants, etc.

Aquest ha de ser un moment de calma per recuperar energia i facilitar la trobada, un moment de benestar que s'aconsegueix berenant al voltant d'una taula, còmodament asseguts i, per descomptat, havent dut a terme les rutines prèvies d'higiene. Només a partir de l'atenció plena que possibilita un moment d'un bon berenar es pot després tornar al joc i la interacció amb el grup.

2. Propostes de joc lliure i joc guiat. S'ofereixen diferents propostes per garantir un equilibri entre activitats estructurades i espais d'autonomia. Aquests espais han de permetre que els infants explorin la seva pròpia creativitat i desenvolupin l'autonomia en un entorn supervisat i segur.

De les dues sessions a la setmana, se n'ha d'oferir una de joc lliure i una altra de joc guiat. En aquest últim, s'han de presentar jocs reglats una setmana i propostes artístiques la següent. En resum, el joc lliure hi ha de ser present cada setmana i el joc reglat i les propostes artístiques s'han d'anar alternant cada quinze dies.

Exposem a continuació algunes orientacions per a l'organització dels espais i propostes de cada tipologia de joc:

Joc lliure:

En el joc lliure **cal temps** perquè els infants puguin desplegar les seves creacions i accions, interaccionar amb les diferents propostes i elaborar un «discurs» en la seva acció. Això implica que el joc lliure no ha de ser un moment que s'ofereix al grup per cobrir un buit o un entreteniment trivial mentre van arribant. Ja hem parlat dels beneficis i del valor del joc lliure i també de la riquesa i el tipus d'informació que podem recollir de cada infant en aquest procés. Així doncs, en els dies o en els moments de joc lliure s'han d'oferir diferents propostes com ara racons de **joc simbòlic** (cuinetes, botigues, hospital, etc.), **construccions amb peces grans** (blocs, caixes, teles, animals i personatges, etc.), **material no estructurat** (peces soltes, cartró, etc.) o bé un **espai tranquil** per llegir o escoltar contes. Els materials per al joc s'han de presentar en bones condicions d'higiene i manteniment, les joguines han de ser clarament no sexistes i la persona educadora ha de fer possible que nenes i nens hi puguin jugar amb totes sense cap mena de discriminació.

Racó de joc simbòlic (casa)

Racó de joc simbòlic (casa)

Racó de joc simbòlic (construccions)

Racó de joc simbòlic (construccions)

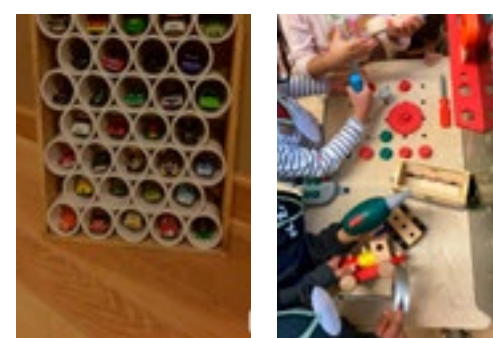
Racó de joc simbòlic (disfresses)

Racó de joc simbòlic (el centre de salut)

Racó de joc simbòlic (taller mecànic)

Racó de joc simbòlic (el bar, la botiga)

El **joc a l'aire lliure** també és una necessitat. Si bé no tots els centres disposen d'un espai propi a l'aire lliure, s'han d'aprofitar totes les possibilitats que ofereix l'entorn per fer sortides al parc, la plaça o el camp propers. És evident que correspon a les persones adultes responsables del servei garantir les condicions de seguretat, vigilància i salubritat dels espais escollits per fer joc lliure a l'entorn.

Font: <https://elnousafareig.org/>

Joc guiat:

S'ha d'oferir, alternativament, un cop per setmana (el dia que no es fa joc lliure) a cada grup una sessió de jocs dirigits i una altra setmana propostes artístiques.

La diversitat de **jocs de taula** permet i possibilita l'adquisició de regles, valors i habilitats mentals altament necessàries per als aprenentatges.

Pel que fa a les **activitats artístiques**, és preferible que siguin activitats d'una hora de durada i que prevegin l'expressió a través de la pintura o el fang, o bé l'expressió corporal a través de la dansa o la música. Si el centre té accés a exposicions o actes culturals propers s'haurien d'aprofitar per enriquir les possibilitats expressives dels infants. Aquestes activitats poden ser sortides a museus, possibilitat de recrear un espai o taller artístic per a l'expressió a partir de materials plàstics, tallers o sessions de dansa i ritme, petites audicions musicals, etc.

3. Tancament literari. La jornada conclou amb una activitat de lectura en veu alta o de narració d'històries per part d'una persona adulta per promoure l'interès pel llenguatge escrit, la imaginació i la reflexió emocional. Aquest moment enforteix el vincle entre les nenes i els nens i l'entorn educatiu, a més d'establir les bases per a una futura alfabetització. El tancament literari ha de ser també variat. Així doncs, es pot explicar una història amb titelles, fer un teatret d'ombres, jocs de rimes i cançons, etc.

La selecció de les històries i la qualitat dels àlbums il·lustrats que es faciliten té una importància especial, ja que mostrem un model de cura i respecte per la literatura i, alhora, propiciem el gust per la lectura. L'objectiu del tancament literari és també fer possible una trobada dialogada i tranquil·la. L'objectiu no ha de ser en cap cas que els infants practiquin la lectura, però sí que pot passar que ells mateixos vulguin llegir als seus companys alguna petita història.

A més de la cura en la selecció dels àlbums il·lustrats i la tipologia d'històries, cal disposar l'espai adequadament per acollir aquest moment. Estar còmodes i sentir-nos pròxims és important per reforçar la relació i el sentiment de grup.

Els primers dies: l'acollida del grup

En la planificació de les propostes cal preveure la necessitat que tenen els infants i les seves famílies de reconèixer-se en un nou grup i un nou espai. És per aquesta raó que s'ha de planificar una primera trobada de socialització i reconeixement. En aquest sentit hi ha la possibilitat de fer un berenar compartit, uns jocs o un taller amb els nens i les nenes i les seves famílies, o allò que les persones que estiguin a càrrec creguin que pot interessar més al nou grup.

A més d'una primera trobada, cal considerar la importància d'oferir una acollida flexible, que permeti una adaptació progressiva i respectuosa amb el ritme de cada infant. Aquest enfocament contribueix al seu benestar emocional i a la creació de vincles de confiança. Per això, les famílies es podran quedar a l'espai durant algunes estones o dies, segons com ho valorin les persones educadores, que amb sensibilitat i coneixement personalitzaran l'acompanyament segons les necessitats de cada infant i la seva família. En el cas que s'hi incorpori un infant un cop iniciat el curs, cal preveure també la possibilitat d'oferir una acollida flexible.

Tot i que queda a criteri de cada educadora o educador la modalitat d'acollida, ha d'estar inclosa en la planificació de les sessions.

A l'**annex II** oferim exemples de propostes i programació de les activitats d'aprenentatge.

7.2. Activitats amb i per a les famílies

En aquest apartat es concreten els objectius centrats en la família i les activitats que permeten assolir-los. Atès que en aquesta franja d'edat la presència de les famílies continua sent fonamental per al desenvolupament dels infants, s'estableix que l'entitat ha d'organitzar, d'una banda, activitats en què la família participi activament amb els seus fills i filles per enfortir vincles en un ambient de lleure i, d'altra banda, tallers adreçats a les famílies per millorar les seves competències parentals.

7.2.1. OBJECTIUS CENTRATS EN LA FAMÍLIA

Enfortir els vincles familiars. Dissenyar activitats participatives que afavoreixin interaccions significatives entre pares, mares, fills i filles reforçant els llaços afectius, promovent un entorn familiar saludable i impulsant el valor del lleure compartit com una necessitat essencial en la infància.

Taula 4. Objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació (famílies)

Font: Elaboració pròpia.

Objectiu de col·laboració de les famílies <i>Les famílies participants han de ser capaces de...</i>	Criteris d'avaluació <i>Observarem que les famílies participants mostren la capacitat de...</i>
Relacionar-se amb les diferents famílies assistents als tallers, com també en les activitats amb els seus propis fills i filles.	Participar en les accions i propostes que s'ofereixen al centre i obrir-se progressivament a altres famílies i persones adultes. Ofertir diàleg a altres famílies i persones adultes participants en els tallers i les activitats proposades pel centre.

Promoure la parentalitat positiva. Dissenyar tallers que proporcionin eines i recursos pràctics a les famílies per afavorir les seves habilitats de comunicació, gestió emocional i acompanyament educatiu, i fomentar una criança basada en el respecte, l'empatia i l'autonomia infantil.

Taula 5. Objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació (famílies)

Font: Elaboració pròpia.

Objectiu de col·laboració de les famílies <i>Les famílies participants han de ser capaces de...</i>	Criteris d'avaluació <i>Observarem que les famílies participants mostren la capacitat de...</i>
Expressar quines són les preocupacions, els dubtes o les satisfaccions de la parentalitat compartint la seva opinió amb relació als temes de parentalitat.	Comunicar les pròpies opinions en les trobades grupals i en el dia a dia. Mostrar interès per les opinions de les altres famílies i les aportacions de les persones que ofereixen les sessions amb les famílies.

A l'**annex I** oferim un exemple de plantilla per al seguiment de la participació de les famílies.

7.2.2. ACTIVITATS I SORTIDES FAMILIARS

Les famílies participen amb les filles i fills en activitats per enfortir vincles. Aquestes activitats s'han d'organitzar **com a mínim una vegada al mes** i al llarg de tot el curs. Entre les diferents possibilitats i opcions de participació s'inclouen:

- **Activitats específiques** per conèixer opcions de lleure i poder jugar a casa, com per exemple tallers de manualitats, jocs de taula, tallers de cuina o celebracions...

- **Sortides als serveis del barri:** excursions a ludoteques, biblioteques, casals del barri o espais recreatius que permeten a les famílies conèixer i aprofitar els recursos culturals i educatius propers, i integrar-los en la seva rutina diària.
- **Sortides a la natura:** excursions que poden ser de mig dia o de dia sencer, i que també es poden dur a terme durant el cap de setmana, amb la finalitat que els infants i les seves famílies descobreixin llocs on després puguin accedir de manera independent per gaudir d'entorns saludables mentre reforcen els vincles familiars.

Durant el curs s'aconsella alternar els diferents tipus o opcions de participació.

7.2.3. TALLERS PER A LES FAMÍLIES

Les activitats per a les **famílies (sense infants)**, orientades a promoure la parentalitat positiva, s'han d'organitzar **un cop a la setmana** al llarg de tot el curs excepte les setmanes que les famílies participen en activitats o sortides familiars a la tarda amb els seus fills i filles.

Aquestes sessions, denominades **tallers**, han d'adoptar diferents enfocaments en funció dels seus objectius, alternant entre **propostes formatives i espais d'intercanvi**. Al llarg del curs es tractaran aspectes clau de la criança a través de píndoles de formació i dinàmiques participatives que fomentin la reflexió i l'aprenentatge pràctic. A més, s'ha d'establir un espai on es pugui fomentar el suport emocional mutu i la creació d'un clima de confiança en què les persones participants puguin compartir inquietuds i sentir-se acompanyades.

S'han d'abordar temes com l'educació emocional, la gestió del comportament infantil, la disciplina positiva, l'alimentació en la infància o l'ús i l'abús de les pantalles, entre d'altres. El disseny dels tallers es basa en l'experiència acumulada al servei Espais Familiars 0-3 (Longás *et al.*, 2024), i també en el programa *Aprendre junts, créixer en família*, dirigit per Pere Amorós (Amorós *et al.*, 2016) i ofert per la Fundació "la Caixa". A l'**annex III** s'inclou una proposta de continguts que es poden tractar i que seran presentats en la formació per a les persones professionals d'Espais de Creixement 3-6.

En resum, si un mes té quatre setmanes, la planificació habitual és:

- 3 setmanes: tallers amb famílies (sense infants);
- 1 setmana: activitat conjunta amb els infants.

Addicionalment, es poden oferir **serveis pràctics per donar suport a les famílies i enfortir el sentit de comunitat**, com ara mercats ambulants de roba, préstecs de jocs de taula o llibres infantils i, segons les necessitats del barri, serveis com l'ús compartit de rentadores o assecadores.

8.

Quin és el perfil
de la persona
professional
del servei?

8.1. Competències i accions que cal desenvolupar

Les persones educadores del servei Espais de Creixement 3-6, mitjançant quatre competències personals i professionals, han de configurar un perfil professional que les defineixi com a persones: acompanyants del desenvolupament infantil, dissenyadores d'experiències educatives, generadores de vincles i teixidores de xarxes col·laboratives.

Figura 4. Competències personals i professionals
Font: Elaboració pròpia.

- **Persones acompanyants del desenvolupament infantil.** Aquesta competència integra la capacitat d'atendre de manera individualitzada cada infant i promoure els seus aprenentatges des d'una perspectiva que articuli el cognitiu i l'emocional, amb el coneixement i la gestió del grup com a espai relacional i educatiu. Suposa comprendre la diversitat, els rols i les interaccions del grup, dinamitzar-ne el funcionament, fomentar la cohesió i generar un sentit de pertinença que afavoreixi tant el benestar emocional com l'aprenentatge compartit i significatiu.

Figura 5. Acompanyants del desenvolupament infantil
Font: Elaboració pròpia.

ACCIONS QUE CAL DESENVOLUPAR

- Proposar estratègies personalitzades per fomentar l'aprenentatge i el benestar emocional dels infants.
- Acostar l'interès per les manifestacions artístiques i culturals visitant espais i fent tallers d'expressió artística.
- Promoure el treball en equip, la cooperació i l'empatia.
- Abordar dinàmiques conflictives dins del grup promovent un ambient de respecte.

- **Persones dissenyadores d'experiències i propostes.** Aquesta competència comporta la capacitat de dissenyar i avaluar les activitats que es desenvoluparan quotidianament i que estan alineades amb els objectius proposats.

Figura 6. Dissenyadores d'experiències i propostes

Font: Elaboració pròpia.

ACCIONS QUE CAL DESENVOLUPAR

- Elaborar programacions i la documentació pedagògica de seguiment.
- Adaptar les propostes a les característiques i les necessitats del grup tenint en compte les necessitats específiques de cada infant.
- Preparar els espais i seleccionar els materials adequats.

- **Persones generadores de vincles.** Aquesta competència implica ser referents de les famílies i els infants, creure en les potencialitats de l'altre, entendre les seves reaccions de rebuig, comprendre la necessitat de construir vincles des del respecte, generar expectatives recíproques positives i assumir la responsabilitat que prové de l'asimetria en la relació, etc., per propiciar que es desenvolupi una situació favorable d'aprenentatge.

Figura 7. Generadores de vincles

Font: Elaboració pròpia.

ACCIONS QUE CAL DESENVOLUPAR

- Establir vincles de confiança amb els infants i les seves famílies.
- Mantenir una comunicació constant amb les famílies i proposar pautes educatives.
- Ajudar les famílies a comprendre i afavorir el desenvolupament dels seus fills i filles establint expectatives altes.
- Organitzar i potenciar la participació en activitats puntuals per desenvolupar una parentalitat positiva.

- **Persones teixidores de xarxes col·laboratives.** Aquesta competència habilita per treballar amb persones professionals amb les quals es comparteixen objectius i realitats en la cerca d'una millor intervenció professional i educativa, com ara els agents del territori (centres educatius, serveis socials, centres de salut, centres de detecció i atenció precoç, etc.) i les recursos comunitaris que s'ofereixen (biblioteques, fundacions, centres esportius, etc.).

Figura 8. Teixidores de xarxes col·laboratives

Font: Elaboració pròpia.

ACCIONS QUE CAL DESENVOLUPAR

- Treballar en col·laboració molt estreta amb altres professionals per coordinar i dissenyar experiències.
- Establir vincles amb recursos comunitaris i serveis locals.

8.2. Perfil i dedicació professional

Ateses les **competències** personals i professionals requerides, com també les **accions** que cal dur a terme, el servei Espais de Creixement 3-6 requereix persones professionals amb formació universitària en l'àmbit socioeducatiu que garanteixin una intervenció adequada als objectius del servei. La tasca d'aquestes persones no se centra només en la intervenció directa amb la infància, sinó que inclou diverses actuacions complementàries, com la dinamització d'activitats amb famílies, el treball en xarxa amb altres agents educatius i socials, i la participació en iniciatives comunitàries.

Les persones responsables de la posada en pràctica del servei Espais de Creixement 3-6 han de ser coneixedores de la psicologia infantil i les diferents etapes evolutives del desenvolupament infantil, i també de quins són els indicadors de risc en l'etapa 3-6. Han de ser professionals amb coneixements de pedagogia en els àmbits de les metodologies pedagògiques, el marc curricular vigent i els sistemes de seguiment i avaluació. De la mateixa manera, han de tenir coneixements bàsics de primers auxilis i dels indicadors de salut a les primeres edats. A més, han de ser professionals amb habilitats comunicatives i, si pot ser, han de mostrar competència per comunicar-se en més d'una llengua per tal de cobrir les necessitats de comunicació amb famílies provinents de diferents països.

Els perfils recomanats inclouen persones amb titulació universitària en:

- **Educació Infantil (0-6 anys).**
- **Educació Social**, preferentment amb especialització en Infància i Adolescència.

Es valora que tinguin experiència i habilitats per treballar amb la primera infància i les seves famílies en contextos d'educació no formal i temps lliure, com també capacitat per dinamitzar activitats pedagògiques, culturals i socials que responguin als objectius del programa.

8.3. Formació continuada i coordinació

Les persones a càrrec del servei Espais de Creixement 3-6 han de reunir les competències descrites més amunt. Entenem, però, que aquestes competències es retroalimenten i es desenvolupen des de la pràctica reflexiva, una manera d'entendre la professió que implica aturar-se a pensar de manera crítica i conscient sobre el que es fa, com es fa i per què es fa. Els professionals solen desenvolupar aquesta pràctica individualment, però és convenient que també sigui promoguda i potenciada per les entitats. A més, la pràctica reflexiva millora significativament quan va acompanyada de formació. Per això, les persones educadores s'han de comprometre a participar en les **activitats de formació continuada i coordinació** que programi la Fundació "la Caixa" i a integrar-se a la comunitat d'aprenentatge dels professionals dels Espais de Creixement 3-6 de la xarxa global de CaixaProinfància.

Les **activitats de formació** són de curs obligatori per a les persones que s'incorporen per primera vegada al servei. Aquestes formacions es duen a terme en format virtual sincrònic i asincrònic (amb materials ja elaborats). L'assistència a les trobades sincròniques i la lectura o audició dels materials elaborats tenen caràcter obligatori per a les noves incorporacions. La formació es duu a terme a través d'un curs de 30 hores de durada (3 ECTS), amb una acreditació de la formació com a extensió universitària expedit per la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna - Universitat Ramon Llull.

Les **sessions de seguiment i treball en xarxa per compartir aspectes pedagògics**, que es duren a terme trimestralment, són considerades un espai essencial per compartir reflexions sociopedagògiques entre els diferents professionals de totes les xarxes que atenen nenes i nens dels Espais de Creixement 3-6. Aquestes sessions, en format virtual i de 2 hores de durada, estan destinades a compartir l'esdevenir dels grups, les propostes, els dubtes i les possibles necessitats. L'objectiu últim de les sessions de coordinació és generar relacions d'equip i xarxa entre els diferents centres que duen a terme un Espai de Creixement 3-6. El contingut de les sessions de coordinació també té relació amb les activitats i les possibles jornades de formació. L'orientació i la coordinació de les sessions serà duta a terme per una persona supervisora professional del Comitè Científic.

9.

Com s'avalua
el servei?

L'avaluació del servei Espais de Creixement 3-6 ha de ser integral, de manera que combini mètodes qualitius i quantitius per mesurar el seu impacte en el desenvolupament infantil, la implicació i la satisfacció de les famílies, i la qualitat de la implementació del servei. És aconsellable recollir informació de manera periòdica —tot i que no és necessari que es faci cada curs— de la percepció dels professionals que treballen al servei i dels altres agents implicats, principalment les escoles. Fonamentalment aquesta informació ha de ser relativa a la planificació i el desenvolupament del pla d'acció, a la seva pròpia actuació, i al treball en equip i en xarxa. Tant l'aplicació de qüestionaris com les reunions de coordinació i avaluació poden ser instruments adequats. Els resultats de l'avaluació poden ser requerits de manera sistemàtica per a l'avaluació general de l'eficiència del servei.

Aquesta avaluació té dues dimensions clarament diferenciades:

1. El **seguiment dels participants** a partir de registres observacionals i entrevistes amb diferents agents educatius o de salut. Aquest seguiment s'inicia en l'**avaluació inicial** amb la recollida d'informació per conèixer les característiques dels infants i les seves famílies, i també les seves necessitats i expectatives. Una part d'aquesta informació la poden facilitar els agents socials que deriven les famílies i els infants al servei. Cal fer una **avaluació intermèdia** per valorar el progrés dels infants i les seves famílies, detectar possibles dificultats i ajustar la intervenció si és necessari, i valorar també el procés d'implementació de les programacions i de les trobades amb altres serveis. Finalment, també cal fer una **avaluació final** amb la valoració de l'impacte del programa en diferents dimensions del desenvolupament infantil.

El seguiment dels participants requereix recollir informació relativa a:

- la continuïtat en l'assistència al servei;
- el progrés en el desenvolupament i l'adquisició dels objectius;
- la recollida de les valoracions dels mateixos participants (a partir de converses, enquestes, tertúlies, etc.).

El bon **desenvolupament del servei** (satisfacció de les famílies, consecució dels objectius relatius a la finalitat del servei, seguiment de qualitat per part de la Fundació "la Caixa"). Per poder-ne fer una **valoració inicial**, cal que cada entitat elabori la programació inicial d'activitats del servei (trimestral o mensual). La programació, però, pot estar subjecta a modificacions derivades de la diversitat dels infants, de propostes que tenen lloc a l'entorn o propostes suggerides pels mateixos nens i nenes. El desenvolupament de les activitats ha de quedar recollit en la documentació pedagògica que fa la persona responsable de dur a terme les activitats. Aquesta documentació pedagògica consisteix a recollir les valoracions sobre el desenvolupament de les sessions, analitzant els aspectes que funcionen i els que s'haurien de canviar o variar. La documentació pedagògica se centra en l'evolució de les propostes i del grup, però no recull l'evolució de cadascun dels nens i nenes de cada família. Aquesta documentació serveix per fer la **valoració intermèdia** de les programacions i del servei.

La **valoració final** consisteix a avaluar l'impacte del programa en les diferents dimensions del desenvolupament infantil, com també la satisfacció i el grau d'implicació de les famílies. També es farà una valoració de l'equip i de la consecució dels objectius del servei (infants i famílies).

10.

Bibliografia

Amado Usgame, L. A., i Estupiñán, M. R. (2023). Fortalecimiento de habilidades sociales con niños en entornos vulnerables: Investigación-acción desde la animación sociocultural. *Infancias Imágenes*, 22(2), 139-149.

Amorós, P., Fuentes, N., Mateos, A., Pastor, C., Rodrigo, M. J., Byrne, S., Balsells, M. A., Martín, J. C., i Guerra, M. (2016). *Aprender juntos, créixer en família*. Fundació Bancaria "la Caixa".

Bondioli, A., i Nigito, G. (coords.) (2011). *Tiempos, espacios y grupos. El análisis y la evaluación de la organización en la escuela infantil: DAVOPSI*. Graó.

Bueno, D. (2017). *Neurociencia para educadores*. Rosa Sensat.

Bueno, D. (2021). *Growth in learning, academic attainment, and well-being*. IBRO/IBE-UNESCO Science of Learning Briefings. https://solportal.ibe-unesco.org/wp-content/uploads/_pdfs/growth-in-learning-academic-attainment-and-well-being.pdf.

Bueno, D. (2024). *EDUCA TU CEREBRO. Aprende cómo funciona y cómo optimizarlo para disfrutar de una vida más plena*. Grijalbo.

Escribano, X. (2022). *Intervención con familias desde los centros socioeducativos*. Editorial Ccs.

Escuelas infantiles de Reggio Emilia (2023). *La inteligencia se construye usándola*. Morata.

Gobierno de España (2022). *INFANCIA CON DERECHOS. Plan de Acción Estatal para la Implementación de la Garantía Infantil Europea (2022-2030)*. https://www.juventudeinfancia.gob.es/sites/default/files/Plan_Accion_MAS_Revision_AGO_2023_Accesible.pdf.

Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 312(5782), 1900-1902. <https://doi.org/10.1126/science.1128898>.

Longás, J., Alsina, N., Cussó, I., Domènech, P., i Riera, J. (2024). *Guia Espais Familiars 0-3*. Fundació "la Caixa".

Longás, J., Vilar, J., Torralbo, M., González, C., i Vilàs, M. (2017). *Ocio y tiempo libre: Espacios para la educación del futuro*. Fundación "la Caixa".

Palou, S. (2004). Sentir y crecer. *El crecimiento emocional en la infancia*. Graó.

Paniagua, G, i Palacios, J. (2005). *Educación infantil. Respuesta educativa a la diversidad*. Alianza Editorial.

Puig Rovira, J., i Trilla, J. (1996). *La pedagogía del ocio*. Laertes.

Ruiz de Velasco, A., i Abad, J. (2011). *El juego simbólico*. Graó.

Smith, P. K. (2010). *Children and play: Understanding children's worlds*. Wiley-Blackwell.

Tonucci, F. (2015). *La ciudad de los niños*. Graó.

UNICEF (2006). Convención de los derechos del niño. <https://www.un.org/es/events/childrenday/pdf/derechos.pdf>.

Viché, M. (1986). *Animación sociocultural y educación en el tiempo libre*. Ed. Víctor Orenga.

ANNEX I.

Avaluació

La proposta de **pauta d'observació** que oferim a continuació és per recollir informació qualitativa relacionada amb l'adquisició dels objectius d'aprenentatge dels infants. La finalitat de les observacions és poder fer un seguiment dels participants i de la seva evolució per poder valorar d'aquesta manera fins a quin punt les activitats proposades s'ajusten a les possibilitats d'aprenentatge i alhora milloren les capacitats dels infants.

Els diferents criteris d'avaluació de cada objectiu d'aprenentatge són, en definitiva, diferents maneres o evidències dels aprenentatges dels infants que observem en diversos moments i activitats. L'essencial és poder descriure com cada infant participa, mostra interès, es comunica, etc.

També oferim una taula perquè, a tall de resum, es pugui valorar l'efectivitat de les propostes del servei en l'adquisició dels objectius.

Taula 6. Pauta d'observació i seguiment dels infants

Font: Elaboració pròpia.

Centre:	Infant:
Curs:	Data de naixement:
	Educador/a del grup:
OBJECTIU CRITERI D'AVALUACIÓ	
Participar en les propostes lúdiques amb una actitud de curiositat, creativitat i respecte per refermar les habilitats socials, comunicatives i la convivència. Fer preguntes relacionades amb les propostes i els interessos propis en els moments de joc o tertúlia de grup o amb els adults. Jugar de manera activa elaborant creacions pròpies en els moments de joc lliure o de creacions artístiques. Respectar les normes de joc en els moments de joc cooperatiu. En el joc lliure: interactua amb altres companys prefereix actuar sempre sol... Durant el col·loqui: aporta la seva opinió de manera discreta sempre vol ser el protagonista hi participa fent-hi aportacions lingüístiques cada cop més riques les seves aportacions són monosil·làbiques... En la seva relació amb els altres: és molt cordial a vegades li costa una mica obrir-se als altres mostra timidesa li agrada liderar els jocs mostra alguna reacció agressiva amb els altres sense cap raó aparent... En els jocs: mostra curiositat i fa preguntes explica als altres com funciona un joc crea les seves pròpies normes... En els jocs dirigits: segueix les normes pactades no pot seguir les normes del joc... (Altres observacions) Amb progressos significatius. Sense progressos observables. No es pot valorar per falta d'assistència. S'observa algun signe d'alerta (cal concretar-lo) del qual s'ha de fer seguiment.	

Evolució i adquisició durant el primer trimestre

Jugar de manera lliure amb els materials que es tenen a l'abast i crear situacions de joc simbòlic, de rol o cooperatiu.	Utilitzar diferents propostes de materials per elaborar diverses propostes de joc simbòlic que inclouen, segons l'edat, altres companys en el joc.	Utilitza la varietat de materials per crear. No surt del mateix tipus de joc. Fa servir els mateixos materials per fer noves creacions... El seu joc lliure és sempre igual. És capaç de crear i inventar històries en el seu joc. El joc que prefereix és...
	Participar en les propostes de joc que ofereixen els adults o altres infants acceptant-ne les regles de joc i mostrant respecte als companys.	En el joc simbòlic: mostra creativitat imita sempre algun company no surt d'un mateix patró de joc observa els seu companys abans de començar algun joc i mostra un cert retraïment...
Evolució i adquisició durant el primer trimestre		
Desenvolupar hàbits d'higiene i ordre per poder contribuir a generar un ambient saludable, de benestar i de convivència.	Participar en les situacions i els moments d'higiene i a l'hora d'endregar amb respecte pels altres i també pels materials i l'entorn.	Durant els moments d'higiene: identifica els diferents passos que cal fer se li han de recordar els passos que cal fer encara no identifica els estris que ha d'utilitzar...
	Reconèixer les diferents accions que cal dur a terme per afavorir els hàbits saludables en els moments en què siguin necessaris.	Participa en els moments d'endregar i de fer la higiene dels materials. Cal recordar-li sempre on van les coses i la necessitat de participar a l'hora d'endregar. Identifica quan cal endregar i sap on guardar-ho tot...
	Seguir els ritmes i les consignes de convivència que afavoreixen el benestar del grup.	Entén i segueix les consignes de convivència per demanar torn, respectar els altres i els objectes. És poc constant en el seguiment de les consignes i les normes de convivència. S'altera molt fàcilment i mostra conductes disruptives...
Evolució i adquisició durant el primer trimestre		
		(Altres observacions)
Amb progressos significatius. Sense progressos observables. No es pot valorar per falta d'assistència. S'observa algun signe d'alerta (cal concretar-lo) del qual s'ha de fer seguiment.		

Evolució i adquisició durant el primer trimestre

Expressar les opinions, els sentiments i les emocions derivades de l'escolta de les històries i els contes que es llegeixen i s'expliquen a les sessions per enriquir d'aquesta manera l'expressió oral.	Comunicar les pròpies opinions i sentiments a través del llenguatge oral.	Manifesta el que sent. Només manifesta el que sent quan se li pregunta. No explica oralment el que sent. No mostra el que sent... Es veu que està: sempre alegre molt abstret/a o recollit/ida alguns dies trist/a tranquil/il·la i relaxat/ada irascible... (Altres observacions)
	Comunicar les pròpies opinions i sentiments a través del llenguatge plàstic.	
Evolució i adquisició durant el primer trimestre	Utilitzar diferents tècniques artístiques per expressar les pròpies opinions en el marc de les propostes artístiques.	Amb progressos significatius. Sense progressos observables. No es pot valorar per falta d'assistència. S'observa algun signe d'alerta (cal concretar-lo) del qual s'ha de fer seguiment.
	Mostrar interès en els moments de lectura per part d'altres o d'escolta d'històries i contes.	La seva expressió artística és rica i variada, i fa servir tots els materials expressius que se li ofereixen per fer les seves creacions. Dibuixa sempre el mateix. Li costa utilitzar materials diferents dels que fa servir habitualment...
	Participar en les propostes creatives aportant-hi la pròpia opinió i ampliant les pròpies possibilitats expressives.	Explica el que ha creat (dibuix, figura de fang...). No sap dir el que ha pintat o dibuixat... En els moments literaris: pot respondre i fer preguntes relacionades amb les històries que s'expliquen després d'explicar una història pot repetir algun moment o el que li ha agradat té dificultat per recordar el que s'acaba d'explicar només fa aportacions de les històries que s'han explicat moltes vegades... (Altres observacions)
Evolució i adquisició durant el primer trimestre		Amb progressos significatius. Sense progressos observables. No es pot valorar per falta d'assistència. S'observa algun signe d'alerta (cal concretar-lo) del qual s'ha de fer seguiment.

Taula 7. Pauta per al registre global de l'evolució dels objectius d'aprenentatge dels infants
Font: Elaboració pròpia.

OBJECTIUS DEL PROGRAMA	Promoure l'aprenentatge, la convivència i les habilitats socials i comunicatives a través del joc.				Fomentar el benestar.				Fomentar l'interès per la literatura i les expressions artístiques.			
Objectius d'aprenentatge dels infants.	Participar en les propostes lúdiques amb una actitud de curiositat, creativitat i respecte per reforçar les habilitats socials, comunicatives i la convivència.				Jugar de manera lliure amb els materials que són al seu abast i crear situacions de joc simbòlic, de rol o cooperatiu.				Desenvolupar hàbits de higiene i ordre per poder contribuir a generar un ambient saludable, de benestar i de convivència.			
									Expressar les opinions, els sentiments i les emocions derivades de l'escolta de les històries i els contes que es llegeixen i s'expliquen a les sessions per enriquir d'aquesta manera l'expressió oral.			
									Imaginar les pròpies històries i expressar-les a través de diferents llenguatges artístics, explorant diferents tècniques i llenguatges expressius a través del moviment, la música o les arts plàstiques per enriquir les possibilitats expressives.			

Valoració: Amb progressos significatius: ✓ Sense progressos observables: =

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
Infant 1	✓	✓	✓									
Infant 2	=	=	✓									
Infant 3	✓	✓	✓									
Infant 4	=	=	=									
Infant 5	✓	✓	✓									
Infant 6	=	✓	✓									
Infant 7	✓	=	✓									
Infant 8	✓	=	✓									
Infant 9	✓	✓	✓									
Infant 10	✓	✓	✓									
En grup	✓ en un 90 %											

Per poder avaluar l'adquisició dels objectius referents a les famílies, cal fer una recopilació d'observacions referents a la participació i l'assistència de les **famílies**.

Taula 8. Pauta per al registre de participació de les famílies
Font: Elaboració pròpia.

Relacionar-se amb les diferents famílies assistents als tallers i a les activitats amb els seus fills i filles.												
Expressar les seves preocupacions, dubtes o satisfaccions respecte de la parentalitat i compartir la seva opinió en relació amb els temes de la parentalitat.												
Valoració: Assistència: ✓ No assistència: ✗ Progrés de la seva participació: ✓ Participació escassa i sense progrés: ==												
1r trimestre	Taller 1	Trobada 1	Trobada 2	Trobada 3	Taller 2	Trobada 4	Trobada 5	Trobada 6	Taller 3	Trobada 7	Trobada 8	Trobada 9
Família de l'infant 1	✓	✓	✓	✓	✓	==	✓	✓	✗	==	==	✓
Família de l'infant 2	✓	==	✓	✓	✓	==	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Família de l'infant 3	✓	✓	✓	✓	✓	==	✓	✓	✗	==	==	==
Família de l'infant 4	✓	==	==	✓	✓	==	==	✓	✓	✓	✓	✓
Família de l'infant 5	✓	✓	==	==	✓	✓	==	==	✓	✓	✓	✓
Família de l'infant 6	✗	==	==	✓	✓	✓	==	✓	✓	==	==	✓
Família de l'infant 7	✓	==	✓	✓	✓	==	==	✓	✓	✓	✓	✓
Família de l'infant 8	✓	==	✓	✓	✓	==	==	✓	✗	==	==	==
Família de l'infant 9	✓	✓	✓	✓	✓	==	✓	✓	✗	==	==	✓
Família de l'infant 10	✓	✓	✓	==	✓	==	==	==	✓	✓	✓	✓
Valoració de l'assistència	Assistència al taller 1: ✓ el 90 % de famílies (La família es va absentar per... / sense causa justificada aparent...)											
	Assistència al taller 2: ✓ el 100 % de famílies											
	Assistència al taller 3: ✓ de famílies (La data del taller va coincidir amb...)											
Valoració de la participació	La participació en les trobades del 1r trimestre ha estat del ... % S'observa una participació diferent segons el taller. Cal valorar el taller corresponent.											

ANNEX II.

Propostes i
programacions

Oferim un exemple per a la programació de les activitats d’un trimestre. Són exemples orientatius que cada entitat ha de programar i ajustar segons les característiques del grup i les possibilitats que ofereix l’espai i l’entorn. És important que les programacions de totes les entitats tinguin en compte els diferents apartats que es destaquen a la guia. Aquest requisit permet poder compartir el mateix paradigma i llenguatge organitzatiu entre diferents entitats. Tots podem valorar, comparar i enriquir-nos amb les propostes d’altres serveis si partim del mateix focus organitzatiu. Així doncs, l’organització del servei preveu sempre una acollida (berenar), un espai de joc lliure o dirigit i un tancament literari.

Exemples de propostes per a la franja de joc lliure o guiat del primer trimestre:

Taula 9. Proposta de planificació de les sessions del primer trimestre

Font: Elaboració pròpia.

SETMANA 1R TRIMESTRE	SESSIÓ 1 JOC LLIURE²	SESSIÓ 2 JOC GUIAT
1	Setmana d’acollida. Es fan jocs de rol per conèixer-nos, es presenten i s’ofereixen materials de joc lliure (construccions, joc simbòlic i alguna proposta de joc de taula de tipus puzle).	
2	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions grans).	Jocs de taula com ara cartes, puzles, l’oca o similars.
3	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions grans incloent-hi material d’ús inespecífic com ara tubs de cartó, caixes, etc.).	Expressió artística: · Danses i cançons. · Ritmes amb maraques que podem elaborar amb el grup.
4	Material de joc (propostes de joc simbòlic i construccions grans incloent-hi material d’ús inespecífic, o altres elements com ara ninos petits, animals de plàstic, etc.).	Expressió artística: · Pintura lliure amb diferents tècniques (pintura de mans, aquarel·la, estampació, etc.). Oferim als infants pintures de colors tardorencs.
5	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions grans incloent-hi material d’ús inespecífic, o altres elements com ara ninos petits, animals de plàstic, etc.).	Expressió artística: · Escultures amb fang.
6	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions grans incloent-hi material d’ús inespecífic, o altres elements com ara ninos petits, animals de plàstic, etc.).	Expressió artística: · Escultures amb material reciclat.
7	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals, com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d’històries).	Expressió artística: · Finalització de les creacions escultòriques i organització d’una exposició per mostrar-les a les famílies.

² Les propostes són orientatives. La clau és oferir elements molt variats per fomentar d’aquesta manera la creativitat.

8	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Jocs de taula com ara cartes, puzles, l'oca o similars.
9	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Expressió artística: · Audició d'alguna peça musical clàssica i pintura a partir de la inspiració de la música.
10	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals, com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Expressió artística: · Pintura lliure amb diferents tècniques (pintura de mans, aquarel·la, estampació, etc.).
11	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Expressió artística: · Pintura lliure amb diferents tècniques (pintura de mans, aquarel·la, estampació, etc.). Oferim la possibilitat de fer creacions al·legòriques sobre l'hivern.
12	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals, com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Expressió artística: · Elaboració d'un regal per oferir a qui vulguem (família o altres persones). Cadascú escull si vol fer un quadre petit, una escultura de fang o una composició amb diferents materials.
13	Material de joc lliure (propostes de joc simbòlic i construccions amb materials naturals, com ara troncs, pedres, petits sorral·ls, etc. i altres elements que possibiliten la creació i invenció d'històries).	Expressió artística: · Finalització del regal.

Taula 10. Exemples per als moments literaris
Font: Elaboració pròpia.

SETMANA	TÈCNICA ³	HISTÒRIA, CONTE, LLEGENDA
1	Narració oral (amb el suport de títols o d'algun element que decideixi la persona adulta).	Els títols es trien segons el criteri de la persona adulta. Cal tenir en compte les consideracions que es recullen en les formacions i tenir sempre presents les necessitats emocionals del grup (rebequeries, gelosia, enyor, etc.) i el moment del curs.
2	Lectura per part de la persona adulta.	
3	Narració oral (amb el suport de títols o d'algun element que decideixi la persona adulta).	
4	Teatret d'ombres.	
5	Lectura per part de la persona adulta.	
6	Narració oral (amb el suport de títols o d'algun element que decideixi la persona adulta).	
7	Narració oral (amb el suport de títols o d'algun element que decideixi la persona adulta).	
8	Teatret d'ombres.	
9	Lectura per part de la persona adulta.	
10	Narració oral (amb el suport de títols o d'algun element que decideixi la persona adulta).	
11	Teatret d'ombres.	
12	Representació o implicació dels infants en l'explicació d'una història coneguda i explicada durant el trimestre.	
13	Lectura per part de la persona adulta.	

³ Un mateix conte o història s'explica, es llegeix i/o es representa de diferents maneres. La repetició de les històries o contes és necessària en aquestes edats.

ANNEX III.

Continguts dels
tallers familiars

Tal com s'especifica al capítol 2, els objectius centrats en la família tenen com a finalitat **enfortir els vincles familiars i promoure la parentalitat positiva**. Per desenvolupar aquests objectius es preveuen dues accions concretes: els tallers i les activitats participatives conjuntes amb els infants. Les activitats participatives poden ser de diversa índole: celebracions, sortides, propostes de jocs amb els infants, etc. Pel que fa als tallers, s'orienten a facilitar recursos per al creixement personal en relació amb l'exercici de la parentalitat. Aquests tallers es fan una vegada al mes (els mesos en què no hi ha sortida amb els infants) i s'hi aborden diversos temes i àrees concretes sobre criança amb la intenció d'oferir eines pràctiques, qüestions com l'educació emocional, la gestió del comportament infantil, la disciplina positiva, l'alimentació en la infància, l'ús i abús de les pantalles, etc.

La proposta que presentem recull sis temes o blocs per als **tallers** amb les famílies:

- Llenguatge i comunicació: Com ens entenem?
- Rebequeries i límits: No puc amb aquesta persona!
- Alimentació saludable: Li encanten els pastissos!
- Ús i abús de les pantalles digitals: Una estoneta i prou... O ni això?
- Seguretat i hàbits de salut: Quan se sabrà netejar sense ajuda?
- L'acompanyament emocional: A vegades no sé què li passa.

La persona educadora responsable del grup de nenes i nens és la mateixa que és a càrrec dels tallers. Aquests tallers es duen a terme al matí, de 9.30 a 11.30 h, horari en què els infants són a l'escola. Cal dir, però, que cada servei pot ajustar l'horari (matí o tarda) en funció de la disponibilitat de les famílies.

ANNEX IV.

Guia d'espais i
materials per al
servei Espais de
Creixement 3-6

EQUIPAMENT I MATERIAL

Les entitats que implementin el servei Espais de Creixement 3-6 han de disposar d'un espai adequat per a l'atenció a la infància en aquesta etapa i han de garantir que se'n farà un ús **permanent i estable**, per tal que es pugui convertir en un servei de referència per a les famílies i el territori. Seria recomanable que les entitats que ja disposen d'un **espai 0-3** i que hagin d'utilitzar el mateix espai per al servei 3-6 habilitin la sala amb **sistemes d'emmagatzematge** que permetin una reorganització fàcil de l'espai i que, alhora, no transformin la sala en un magatzem. Això implica **cuidar l'estètica de l'espai**, factor que influeix en el benestar de les persones que l'habiten.

D'acord amb les necessitats evolutives de infants d'aquest període d'edat i segons les recents investigacions que evidencien que l'organització de l'espai per contextos delimitats influeix en la qualitat i la quantitat d'interaccions socials dels infants, es recomana disposar d'un espai adequat per a l'ús propi (o compartit amb altres grups). No s'ha de situar en cap cas en espais poc acol·lidors per a un servei de les característiques que definim, com ara un poliesportiu o una gran sala sense cap possibilitat de personalitzar-la ni moblar-la per a un ús propi. La dimensió de l'espai que acull l'Espai de Creixement 3-6 ha de ser de 25 metres quadrats com a mínim, tot i que es pot situar en espais més petits si es disposa d'altres sales complementàries (altres grups o una zona de joc interior compartida).

L'espai on se situï el servei ha de disposar de les **condicions d'accessibilitat** i supressió de barreres arquitectòniques exigides per la legislació vigent per a les condicions bàsiques d'accessibilitat universal i no discriminació de persones amb discapacitat, sens perjudici dels ajusts raonables.

És convenient utilitzar, sempre que es pugui, una sala que tingui **llum natural, ambientada amb colors naturals i suaus**, ja que tot això genera calma i harmonia, redueix l'estrès i genera benestar.

En relació amb l'**accessibilitat dels lavabos**, s'aconsella que s'hi pugui accedir des de la sala; si no és així, s'ha de prioritzar la instal·lació de piques a l'aula per poder supervisar els infants quan es renten les mans o beure aigua de l'aixeta.

A més de l'espai per fer les activitats amb els infants, seria apropiat disposar d'alguna sala o despatx annex per facilitar l'atenció privada a les famílies, l'organització d'arxius, l'emmagatzematge de materials, etc.

Finalment, per al desenvolupament de les diferents propostes, les nenes i els nens necessitaran **material fungible** per a l'expressió artística, com ara pintures i paper, i també petits instruments musicals; **mobiliari de joc simbòlic** i materials variats per al joc lliure com ara els materials per fer **construccions**, incloent-hi blocs, peces soltes, teles i peces d'espuma de psicomotricitat. També es necessitaran recursos per a l'àrea de **llenguatge i comunicació**, com ara llibres il·lustrats, titelles, disfresses i targetes amb imatges o paraules. També s'ha de fomentar l'ús de materials reciclats i naturals per enriquir l'experiència d'exploració i creativitat.

Taula 11. Propostes de mobiliari

Font: Elaboració pròpia a partir del catàleg de WESCO Productos Escolares.

CARRO MULTIJUEGOS

Realizado con paneles de melamina de 1,5cm de grosor. Acabado en color haya y blanco con cantos de PVC. Parte superior con reborde de 10 cm. Incluye 4 cubetas para transparentes, 2 de la ref. 6307 y 2 de la ref. 4456. Se suministra con 4 ruedas grises con freno. Dimensiones interiores de la zona de trabajo superior: ancho 77 cm x largo 77 cm. Dimensiones exteriores: ancho 80 cm x largo 80 cm x alto 48,5 cm.

REF. 1.6333 la. ud. 305,38 € IVA INCL.

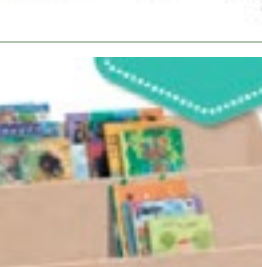
252,30 € SIN IVA.

CARRO BIBLIOTECA con 12 COJINES

Carrero móvil fabricado en acero inoxidable. Equipado con 4 ruedas, 2 de ellas con freno. Carga: 0-30 cm x 30x120 cm.

REF. 1.4216 unidades 627,58 € IVA INCL.

BIBLIOTECA MONTESSORI EXPOSITOR DE LIBROS PEQUEÑO

Ref.	PVP: €	Sin LVA €
3.0700	117,21	96,87

Ref.	Alt.	Alm.	PVP €	IVA INCL.
T1	1.200	40cm	18,75	19,60
T2	1.200	40cm	18,04	18,89
T3	1.200	40,5cm	20,12	21,11
T4	1.200	40cm	20,44	21,46
T5	1.400	40cm	26,20	27,40
T6	1.400	40cm	26,97	28,18

Disponibles 7 y a 10

☐ amarillo ☐ rojo ☐ azul ☐ nuevo introducido
☐ verde ☐ blanco ☐ gris

Disponibles también colores alto para T3 a T6

☐ azul claro ☐ verde claro

Taula 12. Propostes de material de joc

Font: Elaboració pròpia a partir del catàleg de WESCO Productos Escolares.

Juguete de construcción con piezas de madera natural
Conjunto de 10 piezas en diversas formas. Fabricado en madera natural que por dentro también está pintada y alisada. Seguro para jugar sin preocuparse por rasguños. Sin barnices ni pinturas de plástico. No contiene PVC.

REF. 5.1987 10 piezas x 10 15,87 € IVA INCL.
27 JUN 2016

CONSTRUCCIÓN LOS TRONCOS NATOS
Construcción con troncos de una variedad de madera compuesta de 40 piezas. Son de troncos largos, alto 18 cm x 8 cm. Sin barnices ni pinturas.

REF. 5.4796 40 piezas

Juego - XXL

3 - GRAN TORRE
Torre está compuesta de 60 bloques. El niño va construyendo la torre y quitando bloques en que otro se desmorona. Realizado en madera. Dimensiones del bloque 20 x 10 x 2,5 cm.

REF. 5.5225 60 piezas 87,45 € IVA INCL.

CONSTRUCCIÓN DE CORCHO GRANDE
Contenido y tamaño: 4 cubos de 9cm x 9cm x 9cm y 10 rectángulos de 18cm x 9cm x 9cm.

REF. 5.9574 14 piezas x 10 137,82 € IVA INCL.

Juego con 33 animales

33 animales de madera natural. Incluye un libro de instrucciones. Se pueden usar como bloques de construcción o como figuras de animales.

REF. 5.5555 33 piezas 25,87 € IVA INCL.

Juguete de construcción con piezas de madera natural
Conjunto de 10 piezas en diversas formas. Fabricado en madera natural que por dentro también está pintada y alisada. Seguro para jugar sin preocuparse por rasguños. Sin barnices ni pinturas de plástico. No contiene PVC.

REF. 5.5555 10 piezas 25,87 € IVA INCL.

Taula 13. Propostes per al material artístic

Font: Elaboració pròpia a partir del catàleg de WESCO Productos Escolares.

Taula 14. Propostes per a material fungible

Font: Elaboració pròpia.

Material artístic (pintures, pinzells, paper, cola, ceres, vernís, llapis, etc.).	Literatura (tot i que cal preveure l'ús del servei de préstec de la biblioteca de la zona, a cada curs es pot anar ampliant la biblioteca del servei).
---	--

